

Utredning av den mor som har fött ett barn och revidering av bestämmelserna om rättsgenetiska föräldraskapsundersökningar, arbetsgruppsbetänkande

Inledning

Justitieministeriet ber om ert utlåtande om arbetsgruppsbetänkandet om utredning av den mor som har fött ett barn och om rättsgenetiska föräldraskapsundersökningar.

Arbetsgruppen föreslår att föräldraskapslagen (775/2022) och lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning (378/2005) ändras så att det blir möjligt att utreda och fastställa moderskapet för den mor som har fött barnet i en situation där det inte går att få skriftliga bevis på moderskapet eller tillräcklig utredning om handlingarnas tillförlitlighet.

Arbetsgruppen föreslår dessutom att lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning ändras så att domstolen kan bestämma att en rättsgenetisk undersökning i sista hand ska göras också i fråga om en avliden som har begravts. Det föreslås att rubriken för lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning ändras så att rubriken i fortsättningen ska vara lagen om rättsgenetisk föräldraskapsundersökning. Dettutom föreslås det ändringar i vissa andra lagar.

Bakgrund

Justitieministeriet tillsatte den 26 april 2022 en arbetsgrupp för att bereda förslagen till bestämmelser om utredning av den mor som har fött ett barn och rättsgenetiska föräldraskapsundersökningar. Den 16 maj 2022 tillsatte justitieministeriet därtill en uppföljningsgrupp för att följa och utvärdera arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppens och uppföljningsgruppens mandattid löpte ut den 28 februari 2023.

Behovet av lagberedning i fråga om utredning av den mor som har fött ett barn framkom i samband med beredningen av föräldraskapslagen. Behovet av bestämmelser som gäller moderskapet för den mor som har fött barnet hänför sig i synnerhet till sådana invandrarfamiljer vars familjeförhållanden man inte har kunnat klarlägga i samband med inresan i landet och som inte har skriftliga bevis på sina familjeförhållanden eller när det inte går att få tillräcklig utredning om handlingarnas tillförlitlighet.

Högsta domstolen meddelade i december 2021 ett avgörande (HD:2021:88) enligt vilket 5 § 2 mom. i lagen om rättsgenetisk faderskapsundersökning i det fall högsta domstolen behandlade uppenbart stred mot 10 § i grundlagen och mot det skydd för privatlivet som

tryggas i artikel 8 i den europeiska människorättskonventionen. Den bestämmelse i fråga som skyddar gravfriden har tolkats som att den hindrar genomförandet av ett förordnande om rättsgenetisk faderskapsundersökning i en situation där den avlidne redan är begravnen.

Svarsanvisningar för mottagare

Utlåtandet lämnas in genom att svara på den begäran om utlåtande som publicerats i tjänsten utlåtande.fi. Utlåtandet behöver inte skickas separat per e-post eller post. För att underlätta behandlingen av remissyttrandena ber vi remissinstanserna följa samma rubriker och upplägg som i de viktigaste förslagen (nedan).

Även andra än de som nämns i sändlistan nedan kan lämna ett utlåtande. För att kunna lämna ett utlåtande måste den som svarar registrera sig och logga in i tjänsten utlåtande.fi. Närmare anvisningar om användningen av tjänsten finns på webbplatsen utlåtande.fi under fliken Anvisningar > Bruksanvisningar. Stöd för att komma igång med tjänsten kan begäras per e-post: lausuntopalvelu.om@gov.fi.

Tidtabell

Vi ber er lämna ert utlåtande senast den 10 maj 2023.

Beredare

Ytterligare information lämnas av:
Salla Silvola, lagstiftningsråd, tfn 02951 50314
Joanna Grandell, specialsakkunnig, tfn 02951 50220
Mari Kaipomäki, specialsakkunnig, tfn 02951 50062
(fornamn.efternamn@gov.fi).

Länkar:

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-454-1> - Työryhmän mietintö / Arbetsgruppsbetänkande

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OM024:00/2022> - Hankesivu

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=OM024:00/2022> - Projektsida

Bilagor:

[Sammandrag och lagförslag.docx](#)

Sändlista:

Amnesty International - Suomen osasto ry
Digi- ja väestötietovirasto
Eduskunnan oikeusasiamies
emeritusprofessori Markku Helin
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin hovioikeus
Helsingin juutalainen seurakunta
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin oikeusaputoimisto
Helsinki, sosiaali- ja terveystoimi
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy
Ihmisoikeusliitto ry
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
Kansaneläkelaitos - Kela
Katolinen kirkko Suomessa
Korkein oikeus
Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Lastensuojelun keskusliitto ry
Lastenvalvojat ry
Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri
Maahanmuuttovirasto
Mannerheimin lastensuojeluliitto ry
Miesjärjestöjen keskusliitto
Monika-Naiset ry
Monikulttuurijärjestöjen yhteistyöverkosto Moniheli ry
Monimuotoiset perheet ry
Naisjärjestöjen keskusliitto
Naisjärjestöt yhteistyössä ry
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Oulun käräjäoikeus
Pakolaisneuvonta ry
Pelastakaa lapset ry
Pirkanmaan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue, sosiaali- ja terveystoimiala
Pohjois-Savon (Kuopiossa) käräjäoikeus
professori Tuulikki Mikkola (Turun Yliopisto)
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveystoiministeriö
Statens ämbetsverk på Åland
Suomen Asianajajaliitto - Finlands Advokatförbund
Suomen evankelis-luterilainen kirkko
Suomen hautausseuran keskusliitto
Suomen islamilainen yhdyskunta
Suomen Islam-seurakunta
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Punainen Risti
Suomen Setlementtiliitto
Suomen tuomariliitto - Finlands domareförbund ry

Suvianna Hakalehto (Itä-Suomen yliopisto)
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta
Tasa-arvovaltuutetun toimisto
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tuomioistuinvirasto
Ulkoministeriö
Unicef Finland ry
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen (Turussa) käräjäoikeus
Varsinais-Suomen oikeusaputoimisto
Väestöliitto
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
Ålands landskapsregering

Utredning av moderskapet för den mor som har fött barnet

Utlåtande:

Fastställande av moderskapet hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för den mor som har fött barnet

Utlåtande:

Fastställande eller upphävande av moderskapet i domstol för den mor som har fött barnet

Utlåtande:

Samtycke som förutsättning för undersökning

Utlåtande:

Undersökning som gäller en begravd avliden

Utlåtande:

Tidigare rättsgenetiska undersökningsresultat och tidigare tagna vävnadsprov

Utlåtande:

Övrigt

Utlåtande:

Konsekvensbedömningarna

Justitieministeriet ber er i utlåtandet fästa särskild uppmärksamhet vid konsekvensbedömningarna. Utlåtande:

Du kan foga bilagor till utlåtandet. Tillåtna filformat är pdf, doc, docx, xls, xlsx, ppt, pptx, csv, txt, rtf, zip, jpg, jpeg, png, gif och tif. De bifogade filernas totala storlek ska vara mindre än 50 Mb.

Leinonen Antti
Oikeusministeriö

Grandell Joanna
Oikeusministeriö